

Oud-Amsterdam, dat verdwijnen gaat.

De hierboven gereproduceerde foto's brengen een stuk Amsterdam in beeld, dat weldra onder sloopershanden vallen zal. Het is Uilenburg, het hartje van Amsterdams ghetto, van welks historie niet veel bekend is, doch waarvan de namen als Peper- en Boeliestraat vermoeden doen dat deze buurt in nauw verband heeft gestaan met de glorie van onze Oost-indische Compagnie, welker koopvaarders de aldus geheeten kostbare producten in Amsterdams havens losten. Op 't oogenblik is Uilenburg de echt-typische Joodsche volksbuurt, die dag in dag uit gevuld is met de drukdoende-zenuwachtig-schreeuwende kooplieden, die hun ongeregeld-gekochte goederen aan den man trachten te brengen. — Zoo zal ook dit stuk oud-Amsterdam, evenals zoovele andere karakteristieke gedeelten, verdwijnen gaan om plaats te maken voor meer moderne gebouwen. Maar met die metamorphose zal ook een stuk echt Amsterdamsch volksleven verdwijnen. — Foto links: Een typisch hoekje van de Batavierstraat; midden: De Uilenburgerstraat op haar drukst; rechts: Een typische straatkruising aan de Batavierstraat.

„M'neer," antwoordde de restaurateur, „iek bin al mijne succes erschuldigd an een ander person!"

„Wat, een compagnon?"

„Een sehr excellente compagnon, heer!"

„En wat doet die in de zaak? Wat is 't wel voor een kerel?"

„M'neer," antwoordde Frits, „'t is geene kerl, 't is mijne frouw!" En haastig verliet hij het vertrek.

Er was een stilte, nadat de deur gesloten was. De drie heeren kozen nadenkend hun after-dinnersigaar uit, en namen in een gemakkelijken stoel plaats.

„Heb je de literatuur weer met eenige prulboeken van jou verrijkt, Van Gasteren?" vroeg Haller.

„Twee prulboeken, zooals je 't gelieft te noemen, zijn er van mij uitgekomen," was het antwoord.

„Wie leest dien onzin toch?"

„De hemel mag 't weten," zei van Gasteren.

„Wacht! Ik herinner me," hernam Haller op bemoedigenden toon, „eenige gunstige recensies erover gelezen te hebben."

„Ik heb mijn best gedaan op goeden voet te komen met die critici," verklaarde Van Gasteren.

„Alle gekheid op 'n stokje," zei Haller weer, „maar je begint naam te maken, Van Gasteren. Je wordt nog een beroemdheid man! De menschen praatten over je!"

„Zoo, zoo! Wat hoor ik, Van Gasteren?" zei Mansveld. „Ik ben pas in 't land terug, ik ben dus gespaard gebleven voor de ergernis jou een beroemdheid te zien worden."

„Och, men is er niets gelukkiger door," merkte Van Gasteren op. „Ik leef stilletjes op het land. De chèques komen alleen wat vlugger dan anders. Maar .... hm, ach, met dat al ben je toch maar alleen, geen mensch om je zorgen te deelen of je vreugde te verdubbelen. Op mijn woord, dat is genoeg om een man ernstig te doen denken aan ...."

„Aan wat?" vroeg Haller scherp.

„Ik ben vergeten wat ik zeggen wilde," mompelde Van Gasteren.

Haller keek zijn vriend Van Gasteren met een strengen blik aan, maar de litterator zat voorovergebogen en zweeg.

Mansveld verbrak de stilte door den beiden mannen te vragen of ze soms gehoord hadden, wanneer Joosten uit Rusland terugkwam.

Haller schrikte op, toen hij die vraag hoorde en bloosde.

„Neen," zei hij. „Joosten komt voorloopig nog niet terug."

„Beste vent, die Joosten," merkte Van Gasteren op. „Een van onze beste oorlogscorrespondenten."

„Ja, ik mocht Joosten ook wel," zei nu Mansveld voor zich uitstarende. „Hij had zoo'n bekoorlijke zuster."

„Apropos," vroeg Haller op voorgewend onverschilligen toon, „hoe heette de zuster van Joosten ook al weer?"

„Elsje!" antwoordden Van Gasteren en Mansveld te gelijk.

FREDDY LADO.

Nooit gedacht, dat ik op m'n dorp zoo onverwachts en zoo bijzonder zou genoten hebben van iets, waarvoor wij, stadsmenschen, — dit zeggen met je kop goed in je nek en de duimen in de armsgaten van je vest — sedert Royaard's je iederen Zondagmiddag bekruissprookte, een eenigszins hautaine minachting hebben gekregen. Want sedert dien tijd konden we schijnbaar niet meer genieten, als we het doen moesten zonder de diepe gong-geluiden en den krachtigen adem, waarop we ons voelden wegdrijven, als 'n bootje op een snellen stroom. En als dan „het hemelsche gerecht heeft zich ten langen leste, ontfermd over mij en mijn benarden veste" om kwart over vieren geklonken had als 'n verlossingskreet voor de in-spanning-luisterende-en-in-zweet-badende-toeschouwers, en 'n drie juffrouwen in kleurige hobbezakken waren flauw gevallen, dan ging ie voldaan naar huis, in het oprechte geloof aan de spits van je tijd te staan. Maar drie maanden dennenlucht en wat frissche buitenwind werken 'wonderlijk-heilzaam op je gestel en waaien heel wat ballast uit je hersens; 'k kan het heel veel juffrouwen en meneeren met tooneelbevliegingen met vertrouwen aanbevelen. Ik ben overtuigd, dat ze dan pas genoeg geestelijk bij zullen zijn om juffrouw Lado te kunnen savoureeren. Heb je wel eens zoo met heel je verbeelding iets gelezen, dat je, lezend over 'n bleekveld, om zoo te zeggen, de grassprietjes voelde, de worpjes kruipen en de insecten vliegen zag, ja, de lucht rook van het bleekende linnen? Dat je voelde het harde van het drogende goed en den plof hoorde van den neervallenden appel uit de vruchtboomen, die rond het bleekveldje stonden? Dan heb je toch zeker wel eens gedacht: ik wist niet, dat er zóó veel in zat, in dat proza. Zoo kun je b.v. van Looy lezen en sommige dingen van Couperus. En dat was ook mijn verrassing dien avond, dat ik juffrouw Lado vertellen hoorde, eenvoudig opzeggen, letterlijk zooals 't in 't boek staat, een der Christus-legenden van Selma Lagerlöf, maar zóó vol kleur, zóó vol beweging en uitbeelding — terwijl ze toch zelve niet bewoog — dat ik, die meende te kunnen lezen, toch nooit zooveel levend moois, zooveel kleur en schoons er in had gevonden, als me nu gebracht werd door de voordracht van Freddy Lado. En dat ik niet van voorlezen houd, werd me eigenlijk toen pas duidelijk. Immers hoe onvolkomen komt vaak bij voorlezen de uitbeelding tot haar recht! Maar hoe volkomen gelukte die uitbeelding aan juffrouw Lado! Na die Lagerlöf-voordracht volgde een bijzondere vertolking van Adama van Scheltema's „De Wilgen", een van de geestigste teekeningen in dichtvorm die er zijn:

Daar waren eens zeven wilgen — In een boerenwei — Die droegen groote pruiken op — Hun ouden harden houten kop — En stonden op 'n rij.
Eerst komt de wind, die de deftige heeren door elkaar rammelt, dan de groote regenbui die zei:
„Die pruiken vind ik veel te hóóg — Dat 's geen fatsoen; die zijn te droog — Daar moet wat water bij!"
Dan de koe die vraagt: „'k Mag zeker van uw pruiken — Wel 'n kleinigheid gebruiken?"

En aan iedere opmerking, bij iedere wisseling in het lot der oude wilgen-heeren, gaf Freddy Lado zoo'n heerlijk komisch effect, zoo'n prettig-guitige en zoo'n fijn-spottende tint, dat deze gezonde humor 'n genot was voor alle toehoorders en ook voor uw verwenden medewerker. Afgewisseld door piano-muziek van Mej. Sophie Kleykamp kregen we na de pauze Geldersche boeren-voordrachten, om in den stijl van de omgeving te blijven. Na het voorafgaande behoeft 't zeker geen betoog dat ook deze frisch aandeden en we een boerendeerne voor ons zagen, waarmede we 't konden doen. Toch zie ik juffrouw Lado 't liefst in het genre van Adama van Scheltema's werk en ik geloof dat er in het Ueberbrettl-genre, dat indertijd Von Wolzogen en Von Tilitz bij ons brachten, ook nog heel veel voor haar te doen is. Dat hopen we nog te mogen ondervinden! CI-DEVANT

„Geen leelijke naam," was de opmerking van Haller.

„Dat neemt niet weg," zei Van Gasteren op een toon die luchthartig moest klinken, „dat ze een meisje is als alle andere en blij zou zijn als ze van naam veranderen kon."

„Denk je dat?" informeerde Mansveld angstvallig.

„Ik geloof het stellig," zei nu Haller. „Wat is jouw opinie, Van Gasteren?"

„Natuurlijk!"

„Ik ben overtuigd dat het kind zich verlaten gevoelt, nu haar broer zoo ver weg is," meende Haller. „Het zou warempel een weldaad wezen als iemand haar ten huwelijk vroeg."

„Ik herinner me nog," zei Mansveld, „dat ze een lieve, innemende stem had en een bekoorlijken glimlach."

„En een verduiveld bevallig figuurtje," vulde Van Gasteren aan.

Er was een pauze. De drie mannen genoten stilzwijgend van hun fijne sigaar. Eindelijk werd de stilte verbroken door een geklop aan de deur. De restaurateur trad buigende binnen met een paar avondbladen en verdween.

„Wat heb je uitgevoerd in Amerika, Mansveld?"

„Ik geloof niet," antwoordde Mansveld verstrooid, zonder op de vraag te letten, „dat juffrouw Elsje veel ouder is dan drie en twintig."

Haller herhaalde zijn vraag met meer nadruk en Mansveld dwong zichzelven tot het geven van een bevredigend antwoord.

„Ik begrijp niet, Mansveld, dat jij geen huishouden opzet," zei Van Gasteren.

„Met wie?"

„Hemel!" barstte Van Gasteren los, terwijl hij opstond en driftig de kamer op en neer begon te loopen. „Met wie? Kan een man dan niet alleen gaan wonen? Wat ben jij toch voor een kerel, Mansveld? Daar heb je mij, bij voorbeeld. Ik heb een aardige villa gekocht in Laren, rustig, vlak bij de hei. Ik woon daar met een oude huishoudster en een paar dienstboden. En ik ben zoo gelukkig .... zoo gelukkig als de dagen lang zijn!"

„En ze zijn lang, denk ik!" zei Mansveld.

„De dagen vallen me in 't geheel niet lang," antwoordde Van Gasteren op uitdagenden toon.

„En daar straks zei je juist, dat je zoo alleen ..."

„Begin je weer met je spitsvondigheden! Dat was altijd jouw kwaal, Mansveld," zei Van Gasteren geërgerd, terwijl hij opstond en zich bij Haller aan den schoorsteen voegde. „Woon jij nog steeds in hotel „Commerce",

UITBREIDING NED. BANK TE AMSTERDAM.

Nog een stuk oud-Amsterdam, dat verdwijnen gaat om plaats te maken voor de uitbreiding van het gebouw der Nederlandsche bank (links op de foto) op het Rokin. (V.F.B.)

COÖPERATIEVE WONINGBOUW.

Een rij onlangs in gebruik genomen huizen in de Thomas Schwenkestraat te 's-Gravenhage van de bekende Coöperatieve Bouwvereeniging „Duinrust" aldaar. Beschermheer van deze bouwvereeniging is de burgemeester der residentie, Jhr. Mr. Dr. H. A. van Karnebeek. (V.F.B.)